

ลูกจะพูดเก่งอยู่ที่ใคร

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นภาษาเขียน ภาษาพูด หรือแม้แต่ภาษาท่าทาง พัฒนาการทางภาษาของเด็กเป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่ง ต่อพัฒนาการทางสติปัญญาในอนาคต เพราะเด็กจะใช้ภาษาเป็นตัวแทนในการแสดงความคิด ความรู้สึก รวมทั้งใช้ในการหาข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการ

เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาจาก การฟัง การมองเห็นเมื่อแรกเกิดเด็กยังไม่สามารถพูดได้ แต่จะใช้การฟัง และการมองเห็นเป็นหลักในการรับรู้ภาษา ใช้ท่าทาง และพฤติกรรม เพื่อแสดงออกทางภาษา เด็กเล็กๆ แม้จะพูดไม่ได้ แต่จะใช้ท่าทาง และพฤติกรรมในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู เช่น ร้องไห้เมื่อรู้สึกหิว รู้จักเจ็บ ไม่สบาย หรือเปียก หัวเราะ เมื่อรู้สึกมีความสุข สนุก เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้น จะเริ่มมีท่าทางเพื่อแสดงออก ทางภาษามากขึ้น เช่น ใช้การชี้เมื่ออยากได้สิ่งของ เมื่อเริ่มพูดได้จะเริ่มใช้เสียงพูด เพื่อบอกความต้องการ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาของเด็กไทยยังคงมีพัฒนาการที่ล่าช้า โดยเฉพาะด้านภาษา กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้ทำการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัยในปี 2557 พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้าถึงร้อยละ 27.5 พัฒนาการที่ล่าช้ามากที่สุดคือด้านภาษามีถึงร้อยละ 23.7 ซึ่งพัฒนาการด้านภาษามีความสัมพันธ์กับเขาวนปัญญาในอนาคต ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญ พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูสามารถมีส่วนช่วยในการพัฒนาการภาษาให้กับเด็กได้

ปัจจัยหนึ่งที่มีผลกับพัฒนาการของเด็กคือ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน พ่อแม่อยู่กับเทคโนโลยีสื่อสาร แต่อาจใช้ไม่ถูกวิธี ปล่อยให้ลูกอยู่กับ ไอแพด แท็บเล็ต โทรทัศน์ เพราะคิดว่าจะสามารถช่วยสอนภาษาให้ลูกได้ ความจริงแล้วเครื่องมือสื่อสารเหล่านี้ เป็นการสื่อสารทางเดียว สำหรับเด็กเล็กๆแล้ว เครื่องมือเหล่านี้ไร้ประโยชน์ เพราะไม่สามารถทดแทนพ่อแม่ได้ เด็กเล็กๆ ต้องการการสื่อสารสองทาง ที่มีการโต้ตอบ แลกเปลี่ยนข้อมูล เด็กจะเรียนรู้ปฏิกิริยาต่างๆ การตอบสนองต่างๆ จากการสื่อสาร เรียนรู้สีหน้าท่าทางของพ่อแม่จากคำพูด หรือท่าทางที่เด็กแสดงให้พ่อแม่เห็น พ่อแม่ต้องสอน ให้ลูกรู้จักภาษาตั้งแต่แรกเริ่ม แม้ว่าจะในวัยทารกเด็กจะยังไม่พูดได้ แต่สื่อสารได้ เมื่อพ่อแม่จะทำสิ่งใดกับลูก ให้พูดกับลูกทุกครั้ง เช่น “อาบน้ำกันนะ” “แม่ดูสบู่ให้หนู” “พอกลับมาแล้วจะ” “กินข้าวนะ วันนี้แม่ทำไข่ต้ม แกงจืดตำลึง” ลูกจะค่อยๆ ซึมซับภาษาทีละน้อย รู้ว่าคนที่อาบน้ำให้คือแม่ รู้ว่าพฤติกรรมแบบนี้เรียกว่า อาบน้ำ รู้ว่าสิ่งนี้เรียกว่าข้าว รู้ว่าผักหน้าตาอย่างนี้คือตำลึง ตามพัฒนาการ เด็กจะฟังได้ก่อนพูด อ่านได้ก่อนเขียน ทุกอย่างที่พ่อแม่สื่อสาร เด็กจะเก็บไว้ในสมอง เหมือนเก็บข้อมูลไว้ในฮาร์ดดิสก์ เมื่อถึงเวลาที่พูดได้ เด็กจะพรั่งพรูคำพูดออกมา เพราะมีข้อมูล คำศัพท์ที่พ่อแม่เคยสอน เคยพูดให้ฟังมากมาย แต่หากพ่อแม่ไม่เคยสื่อสารกับลูก ไม่เคยบอกลูกว่าสิ่งของรอบตัวแต่ละอย่างมีชื่อเรียก ลูกจะไม่มีคำศัพท์เก็บไว้ในสมอง ไม่รู้ว่าสิ่งของรอบตัวแต่ละอย่างเรียกว่าอะไร ลูกจะไม่สามารถสื่อสารกับพ่อแม่ได้

พ่อแม่หลายคนอาจบอกว่าไม่มีเวลา ต้องทำงาน และอีกหลายครอบครัวไม่รู้ว่าจะพูดคุยกับลูกเรื่องอะไร หรือจะคุยกับลูกอย่างไร โดยเฉพาะพ่อแม่มือใหม่ มักจะสรรหาของเล่นมาให้ลูกเล่นมากมาย หากิจกรรมเสริมมาให้ลูกทำ แต่ไม่เคยนั่งเล่นกับลูก ไม่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ลูกทำ หลายครอบครัว มักพาลูกทำกิจกรรมนอกบ้าน ตามศูนย์การค้า เช่น เรียนดนตรี ฟีกทักษะการเคลื่อนไหว ปั่นแป้บ ศิลปะ หรืออะไรอีกมากมายที่ปัจจุบันจัดเตรียมสรรหามาเพื่อตอบสนองความต้องการของพ่อแม่ ทั้งที่ในความเป็นจริง ของเล่นที่ดีที่สุดของเด็กปฐมวัยคือ พ่อแม่ พ่อแม่เป็นของเล่นที่เคลื่อนไหวได้ สนุก และทำให้เด็กมีความสุข พ่อแม่มักมีข้ออ้างในการพาลูกไปทำกิจกรรมเหล่านี้ บ้างก็ว่าเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ บ้างก็ว่าลูกจะได้มีความสามารถพิเศษ แต่ความจริงแล้ว พ่อแม่อาจจะกำลังหาเวลาให้กับตัวเอง เมื่อส่งลูกไปทำกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ตัวเองมีเวลาว่าง เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว

ช่วงเวลา 6 ปีแรกของชีวิตสำหรับลูกผ่านไปแล้วจะไม่ผ่านไปอีก ช่วงเวลานี้ลูกต้องการพ่อแม่ที่สุด ไม่จำเป็นต้องซื้อของเล่นราคาแพง ไม่จำเป็นต้องส่งไปเรียนพิเศษ เข้าคอร์สราคาแพงๆ มีพ่อแม่เล่นด้วยกัน ของใช้ในบ้าน กระดาษ สี ของใช้ในบ้าน เท่านี้ก็เพียงพอแล้ว ขณะเล่นก็ชวนลูกพูดคุย วาดรูปด้วยกัน สอนให้ลูกรู้จักสี รูปทรง สอนให้รู้จักคำศัพท์ สิ่งของรอบตัว เมื่อพ่อแม่ทำอาหารก็ชวนลูกมาช่วยทำตามความสามารถที่ลูกมี ช่วยล้างผัก เด็ดผัก ตีไข่ ขณะทำกิจกรรมชวนลูกคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ สอนให้รู้จักผักแต่ละชนิด มีกลิ่น มีสี รสชาติ ที่แตกต่างกัน กิจกรรมง่ายๆ เท่านี้ทำให้ลูกได้ภาษามากมาย

เมื่อพ่อแม่ไปรับลูกที่โรงเรียน พอลูกขึ้นรถ บางครอบครัวก็โยนของเล่นให้ลูกเล่นอยู่หลังรถ พ่อแม่ก็ขับรถไปฟังเพลงไป ไม่สนใจกัน เหมือนมีหน้าที่เป็นแค่คนขับรถ ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่มียุ้งในการส่งเสริมภาษาให้กับลูก การพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียน เพื่อนๆ ของลูกจะช่วยทำให้พ่อแม่รู้ว่าแต่ละวันลูกทำอะไรบ้าง ลูกมีเพื่อนชื่ออะไรบ้าง และที่สำคัญยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับลูกด้วย คำถามที่ถามควรเป็นคำถามปลายเปิดที่ให้ลูกได้คิด ได้อธิบาย คำถามง่ายๆ ที่ควรจะถามคือ “วันนี้ทำอะไรแล้วมีความสุขที่สุด” “เล่นอะไรสนุกๆ บ้าง” “เมื่อกลางวันหิวทานอะไร” “เพื่อนคนไหนไม่มาโรงเรียน” คุณพ่อคุณแม่อาจจะคิดว่า แล้วคำตอบจะจริงไหม เราไม่ได้ต้องการสาระความจริงของคำตอบมากเท่าไร แต่เราต้องการให้ลูกได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น หากเราต้องการรู้ว่าเด็กตอบจริงหรือไม่ เราอาจสอบถามจากคุณครูประจำชั้น และสามารถสอบถามจากพ่อแม่ของเพื่อนได้ในกรณีแบบนี้การมีสื่อสังคมออนไลน์ช่วยได้ และควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อาจจะใช้ไลน์ถามพ่อแม่ของเพื่อนลูกพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องราวที่โรงเรียนทำให้พ่อแม่ทราบว่าได้ทำอะไรขึ้นที่โรงเรียน และลูกพูดจริงหรือไม่

คุณพ่ออาจจะชวนลูกออกกำลังกาย เดินเล่นรอบหมู่บ้าน ละแวกบ้าน ระหว่างเดินเล่น วิ่งเล่น ก็ชวนให้ลูกดูสิ่งของรอบตัว กิจกรรมในลักษณะนี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมภาษาทั้งสิ้น จะเห็นว่าการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กนั้น พ่อแม่สามารถทำได้ในทุกกิจกรรม ทุกกิจกรรม ทุกบริเวณ ทุกสถานที่ อยู่ที่ใจ และวิธีการ หากพ่อแม่ต้องการให้ลูกเป็นเด็กพูดคุยเก่ง ใช้ภาษาได้ดี ได้ตอบรู้เรื่อง ข้อเสนอแนะข้างต้นไม่ยากเกินความสามารถ

